

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-III-951/2017

Zagreb, 24. lipnja 2020.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević Marinović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić i Goran Selanec, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Otello Lizzul iz Rijeke, kojeg zastupaju odvjetnici iz Zajedničkog odvjetničkog ureda Veljko Knežević, Edi Bradamante, Mira Hinić Muslim, Ivana Radić, Bojana Pavković, Senka Perhat Smiljanić i Neven Knežević u Rijeci, na sjednici održanoj 24. lipnja 2020. donio je

ODLUKU

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Ukida se:

- presuda Visokog upravnog suda Republike Hrvatske broj: Usž-2453/15-2 od 9. studenoga 2016.

III. Predmet se vraća Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske na ponovni postupak.

IV. Visoki upravni sud Republike Hrvatske dužan je donijeti odluku u ovom predmetu u najkraćem mogućem roku, ali ne duljem od tri (3) mjeseca, računajući od prvog idućeg dana nakon objave ove odluke u "Narodnim novinama".

V. Na temelju članka 63. stavka 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst), podnositelju ustavne tužbe Otellu Lizzulu iz Rijeke, Velebitska 4, određuje se primjerena naknada zbog povrede ustavnog prava iz članka 29. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) u iznosu od 28.500,00 kuna.

VI. Naknada iz točke V. izreke ove odluke bit će isplaćena iz državnog proračuna u roku od tri (3) mjeseca od dana podnošenja zahtjeva podnositelja Ministarstvu pravosuđa Republike Hrvatske za njezinu isplatu.

VII. Ova odluka objavit će se u "Narodnim novinama".

O b r a z l o ž e n j e

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Pravodobnu i dopuštenu ustavnu tužbu podnio je Otello Lizzul (u daljnjem tekstu: podnositelj) kojeg zastupaju odvjetnici iz Zajedničkog odvjetničkog ureda Veljko Knežević, Edi Bradamante, Mira Hinić Muslim, Ivana Radić, Bojana Pavković, Senka Perhat Smiljanić i Neven Knežević u Rijeci.

Ustavna tužba podnesena je u povodu presude Visokog upravnog suda Republike Hrvatske broj: Usž-2453/15-2 od 9. studenoga 2016. (u daljnjem tekstu: drugostupanjska presuda) kojom je poništena presuda Upravnog suda u Rijeci broj: Usl-644/14-11 od 20. listopada 2015. te je podnositelj odbijen s tužbenim zahtjevom.

Presudom Upravnog suda u Rijeci broj: Usl-644/14-11 od 20. listopada 2015. poništeno je rješenje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Središnje službe (u daljnjem tekstu: HZMO, Središnja služba), klasa: 140-10/14-02/03086630385, ur. broj: 341-99-11/2-14/1623 od 13. ožujka 2014., i točke I., II. i IV. rješenja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Područne službe u Rijeci (u daljnjem tekstu: HZMO, Područna služba u Rijeci), klasa: 140-10/2012-2/03086630385, ur. broj: 341-14-05/8-2011-1289 od 9. prosinca 2013., te se utvrđuje staž osiguranja podnositelja za razdoblje od 1. siječnja 1999. do 12. siječnja 2010.

Rješenjem HZMO-a, Središnje službe, klasa: 140-10/14-02/03086630385, ur. broj: 341-99-11/2-14/1623 od 13. ožujka 2014., odbijena je žalba podnositelja.

Rješenjem HZMO-a, Područne službe u Rijeci, klasa: 140-10/2012-02/OB:03086630385, ur. broj: 341-14-05/8-2011-1289, OIB: 97655465248 od 9. prosinca 2013., podnositelju je utvrđen prestanak svojstva osiguranika kod poslodavca Lipa d.o.o. Rijeka (točka I. izreke). Istim rješenjem utvrđen je staž osiguranja za razdoblje od 15. listopada 1996. do 31. prosinca 1998. (točka II. izreke), te je odbijen zahtjev podnositelja da se u mirovinski staž utvrdi razdoblje neprekidno od 1. siječnja 1999. do 12. siječnja 2010. (točka III. izreke), dok će se po službenoj dužnosti uspostaviti odjava osiguranja (točka IV. izreke).

1.1. Za potrebe ustavnosudskog postupka, a na temelju članka 69. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) Ustavni sud je zatražio i izvršio uvid u spis Upravnog suda u Rijeci broj: Usl-644/14.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

2. Uvidom u pribavljeni spis i dokumentaciju koju je dostavio podnositelj uz ustavnu tužbu, razvidno je sljedeće:

- podnositelj je s poslodavcem Lipa d.o.o. Rijeka sklopio ugovor o radu na neodređeno vrijeme za radno mjesto prokuratora 15. listopada 1996.,
- poslodavac je nadležnom mirovinskom osiguranju prijavio podnositelja u obvezno mirovinsko osiguranje od 15. listopada 1996.,

- podatak o utvrđenom stažu osiguranja i plaći poslodavac je dostavio za razdoblje od 15. listopada 1996. do 31. prosinca 1996.,
- nakon ovog razdoblja u spisu predmeta ne postoji dokaz/isprava o otkazu ugovora o radu ili prestanku radnog odnosa na neki od načina predviđenima Zakonom o radu ("Narodne novine" broj 149/09.),
- poslodavac Lipa d.o.o. Rijeka prestao je postojati brisanjem iz sudskog registra 12. siječnja 2010.

U konkretnom slučaju (pred upravnim tijelima i sudovima) bilo je sporno može li se kod nepostojanja dokaza o prestanku radnog odnosa te nepostojanja dokaza o isplaćenju plaći i obvezi poslodavca da isplati plaću, zaključiti da se u staž osiguranja ima priznati razdoblje nakon 1. siječnja 1999. do 12. siječnja 2010. kada je poslodavac brisan iz sudskog registra.

2.1. Upravni sud u Rijeci obrazložio je osnovanost tužbenog zahtjeva podnositelja na sljedeći način:

"Između tužitelja i njegovog poslodavca višekratno su se vodili parnični postupci vezano uz isplatu plaće tako da je pravomoćnom presudom Općinskog suda u Rijeci, poslovni broj P-209/99 od 03. travnja 2000. tužitelju dosuđena plaća za razdoblje od prosinca 1996. do prosinca 1998., nakon koje presude poslodavac nije uspostavio prijave po utvrđenom stažu osiguranja i plaći što je bio obavezan prema člancima 7. i 9. Pravilnika o vođenju matične evidencije o osiguranicima, obveznicima plaćanja doprinosa i korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja ...

Presude donesene u parničnim postupcima vođenim kod Općinskog suda u Rijeci, poslovni broj P-5432/01 od 18. ožujka 2008. kojom je, u točki I izreke utvrđeno da postoji radni odnos između tužitelja i tuženika Lipa d.o.o. u likvidaciji temeljem ugovora o radu sklopljen dana 15. listopada 1996. koji nikada nije otkazan niti je prestao važiti na bilo koji drugi način, određen Zakonom o radu ili bilo kojim drugim zakonom Republike Hrvatske dok se u točki II. presude tuženik/poslodavac Lipa d.o.o. Rijeka obavezan isplatiti neisplaćene naknade plaće za razdoblje od siječnja 1999. do prosinca 2003. te dopunska presuda Općinskog suda u Rijeci, poslovni broj P-5432/01 od 21. travnja 2008. kojom je tuženik/poslodavac Lipa d.o.o. Rijeka u likvidaciji, obavezan tužitelju isplatiti neisplaćenu naknadu plaće za razdoblje od siječnja 2004. do siječnja 2008. nisu stekle svojstvo pravomoćnosti budući da je poslodavac Lipa d.o.o. Rijeka 12. siječnja 2010. brisan iz sudskog registra uslijed otvaranja i zaključenja stečajnog postupka, a u postupcima vođenim pred redovnim sudom utvrđen prekid postupka.

Sporno je među strankama može li se kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja te nepostojanja dokaza o prestanku radnog odnosa te nepostojanja dokaza o isplaćenju plaći i obvezi poslodavca da isplati plaću, zaključiti da se u staž osiguranja ima priznati razdoblje nakon 01. siječnja 1999. do 12. siječnja 2010. kada je poslodavac brisan iz sudskog registra.

Članak 10. stavak 1. točka 1. ZOMO-a određuje da su obvezno osigurani radnici i s njima, prema posebnim propisima, izjednačene osobe.

Članak 109. ZOMO-a određuje da osiguraniku prestaje svojstvo osiguranika prestankom okolnosti na temelju kojih je stekao svojstvo osiguranika, a osiguraniku iz članka 12. i 14. ovoga Zakona i u slučaju stjecanja prava na mirovinu.

Članak 99. stavak 1. ZOMO-a određuje da se svojstvo osiguranika, mirovinski staž, plaće, osnovice osiguranja, naknade plaće i doprinos utvrđuju na osnovi isprava izdanih u skladu sa zakonom.

Ovaj Sud pri donošenju svoje odluke polazi od pravnog stava Upravnog suda Republike Hrvatske izraženoj u pravomoćnoj presudi poslovni broj Us-8986/08 od 18.

studenog 2010. da je s danom prestanka poslodavca po sili zakona prestao i radni odnos stranke/radnika, a time i svojstvo osiguranika iz mirovinskog osiguranja, stoga, nakon prestanka postojanja poslodavca, time i radnog odnosa, u konkretnom slučaju, nema više zakonske osnove za nastavak svojstva osiguranika iz mirovinskog osiguranja. Ovo sve polazeći od odredbe članka 10. stavak 1. točka 1. ZOMO-a prema kojoj odredbi su osobe u radnom odnosu obvezno osigurane na mirovinsko osiguranje za vrijeme trajanja radnog odnosa. Kako nije sporno da je tužitelj 15. listopada 1996. sklopio Ugovor o radu na neodređeno vrijeme te da je poslodavac tužitelja prijavio na obvezno mirovinsko osiguranje s 15. listopada 1996., to je tužitelj od toga datuma obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje. Ovo ni za javnopravna tijela nije sporno.

Po mišljenju ovoga Suda, isprave u smislu odredbe članka 99. stavak 1. ZOMO-a, koje su pribavljene u upravnom postupku su: Ugovor o radu na neodređeno vrijeme sklopljen 15. listopada 1996., prijava poslodavca kojom je tužitelja prijavio na obvezno mirovinsko osiguranje te rješenje Trgovačkog suda u Rijeci o brisanju poslodavca Lipa d.o.o. Rijeka iz sudskog registra.

Istovremeno, nema dokaza/isprava izdanih u skladu sa zakonom o prestanku sklopljenog Ugovora o radu na neki od Zakonom o radu predviđenih načina: smrću radnika, istekom vremena na koje je sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme, kada radnik navršši 65 godina života i 20 godina staža osiguranja, ako se poslodavac i radnik drukčije ne dogovore, dostavom pravomoćnog rješenja o mirovini zbog opće nesposobnosti za rad, sporazumom radnika i poslodavca, otkazom, odlukom nadležnog suda.

Pri ovako utvrđenom činjeničnom stanju, po mišljenju ovoga Suda, ima se smatrati da Ugovor o radu nije prestao do brisanja poslodavca iz sudskog registra pa Sud drži da je tužitelju valjalo priznati mirovinski staž do trenutka brisanja poslodavca iz sudskog registra/prestankom okolnosti na temelju kojih je stekao svojstvo osiguranika/. U pravu je tuženik kada navodi da se iz pravomoćne presude Općinskog suda u Rijeci poslovni broj P-209/99 od 03. travnja 2000. može izvesti zaključak da je u razdoblju koje je pokriveno navedenom presudom postojao radni odnos tužitelja kod poslodavca Lipa d.o.o. Rijeka, budući tužitelju za ovo vrijeme pripada pravomoćno dosuđena naknada plaće, dok presude za naredna razdoblja iz kojih bi se isto moglo zaključiti nisu stekle svojstvo pravomoćnosti, međutim, ovo ne dovodi do drugačijeg rješenja upravne stvari kod utvrđenih činjenica o sklapanju Ugovora o radu na neodređeno vrijeme 15. listopada 1996. te pravnog stava da Ugovor o radu, time i svojstvo osiguranika nisu prestali do trenutka brisanja poslodavca iz sudskog registra."

2.2. Visoki upravni sud poništio je presudu Upravnog suda u Rijeci i u bitnome istaknuo:

"Prvostupanjski je sud nakon izvršenog uvida u spis tuženika i dokumentaciju priloženu u tijeku upravnog spora, uzimajući u obzir činjenice utvrđene u postupku donošenja osporene odluke, kao i one koje je sam utvrdio (članak 33. stavak 2. ZUS-a), ocijenio da odluke tuženika i prvostupanjskog javnopravnog tijela u osporenom dijelu nisu zakonite, te je sam riješio stvar na način naveden u izreci presude. Kao razlog za usvajanje tužbenog zahtjeva navodi da iz priloženih isprava ne proizlazi da je tužitelju prestao radni odnos na jedan od načina propisanih Zakonom o radu, pa se ima smatrati da je ugovor o radu na neodređeno vrijeme sklopljen 15. listopada 1996. trajao sve do trenutka brisanja poslodavca iz sudskog registra odnosno do 12. siječnja 2010.

Ovaj Sud, međutim, ne može prihvatiti navedena utvrđenja prvostupanjskog suda pravilnim i na zakonu osnovanim.

Naime, iz podataka spisa predmeta, između ostalog, proizlazi da je tužitelj u 2001. godini pokrenuo parnični postupak protiv poslodavca LIPA d.o.o. u likvidaciji iz

Rijeke, radi utvrđenja da postoji radni odnos između navedenih stranaka na temelju ugovora o radu sklopljenog dana 15. listopada 1996. koji nikada nije otkazan niti je prestao važiti na bilo koji drugi način određen Zakonom o radu ili kojim drugim zakonom Republike Hrvatske, te radi isplate plaće. Presudom Općinskog suda u Rijeci poslovni broj: P-5432/01 od 18. ožujka 2008. i dopunskom presudom istog suda poslovni broj: P-5432/01 od 21. travnja 2008. prihvaćen je tužbeni zahtjev pobliže naveden u izrekama tih presuda. Navedene presude ukinute su rješenjima Županijskog suda u Rijeci poslovni broj: GŽ-3164/08 i GŽ-3165/08 od 24. ožujka 2010. i predmet je vraćen sudu prvog stupnja na ponovni postupak. Rješenjem Općinskog suda u Rijeci poslovni broj: P-1534/10 od 29. lipnja 2010. utvrđen je prekid postupka u predmetnoj pravnoj stvari. Postupak je prekinut zbog toga što je tuženi LIPA d.o.o. u likvidaciji ... brisan 12. siječnja 2010. iz sudskog registra, uslijed otvaranja zaključenja stečajnog postupka.

S obzirom na takvo stanje stvari, nije bilo osnove za zaključak da je tužitelj faktički bio u radnom odnosu sve do otvaranja i zaključenja stečajnog postupka poslodavca. Naime, pokretanje parničnog postupka kojim tužitelj traži da redovni sud deklarira da taj radni odnos nije prestao, upućuju na suprotan zaključak. Pri tome treba imati u vidu i činjenicu da navedeni parnični postupak nije okončan pravomoćnom presudom kojom je takav tužbeni zahtjev usvojen.

Osim toga, iz dopisa Državnog inspektorata ... od 5. prosinca 2007. proizlazi da se tužitelj u dva navrata, prvi puta 2000. ili 2001. godine, a drugi puta u 2007. godini, obraćao tome tijelu tražeći od njega da posreduje kod poslodavca u vraćanju njegove radne knjižice. I taj bi dokaz upućivao na zaključak da su radnopravni odnosi između tužitelja i poslodavca bili poremećeni te da tužitelj u spornom razdoblju nije faktički bio u radnom odnosu. S obzirom na sve izneseno, činjenica što ne postoje dokazi o prestanku radnog odnosa i odjavi iz mirovinskog osiguranja, nisu prema mišljenju ovoga Suda dostatni za izvođenje zaključka o postojanju radnog odnosa po osnovi kojeg je tužitelj bio obavežno osiguran na mirovinsko osiguranje sukladno članku 10. stavku 1. točki 1. ZOMO-a u traženom razdoblju, a na temelju kojeg statusa bi mu se isto razdoblje moglo utvrditi u mirovinski staž kao staž osiguranja. Ovaj Sud smatra da bi u slučaju kada ne postoje dokazi o isplati plaće, plaćanju poreza i obveznih doprinosa i dr. jedini relevantni dokaz o postojanju radnog odnosa bila pravomoćna presuda redovnog suda.

Kako tužitelj nije dokazao opstojnost radnog odnosa i nakon 1. siječnja 1999., niti o tome postoje isprave u smislu članka 99. stavka 1. ZOMO-a, pravilno je postupilo prvostupanjsko javnopravno tijelo kada je odbilo zahtjev da mu se u staž osiguranja utvrdi i razdoblje od 1. siječnja 1999. do 12. siječnja 2010., te osporenim rješenjem, kojim je odbijena žalba izjavljena protiv tog rješenja, nije povrijeđen zakon."

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

3. Podnositelj navodi da su mu osporenim presudom Visokog upravnog suda povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 14. stavkom 2., 26., 29. stavkom 1., 54. stavkom 1. i 56. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.).

3.1. Podnositelj u bitnome navodi da se kod radnog odnosa uvijek mora primjenjivati za radnika povoljnije pravo, a kada se radi o mirovinskom osiguranju i stažu osiguranja obveznik je poslodavac, a ne radnik, te se u slučaju dvojbe mora odlučivati u korist radnika. Ističe da se na podnositelja kao radnika prevaljuje i dokazivanje negativne činjenice - da radni odnos nije prestao, iako je u tom slučaju teret dokaza na poslodavcu i HZMO-u. Navodi da se ne može suglasiti sa stajalištem Visokog upravnog suda kada zaključuje da "činjenica što ne postoje dokazi o

prestanku radnog odnosa i odjavi iz mirovinskog osiguranja, nisu prema mišljenju ovoga Suda dostatni za izvođenje zaključka o postojanju radnog odnosa". Navodi da postoji pravomoćna presuda Općinskog suda u Rijeci broj: P-209/99 kojom je utvrđeno postojanje radnog odnosa te je podnositelju naložena isplata plaće. Smatra da je u konkretnom slučaju došlo do propusta HZMO-a i Porezne uprave u nadzoru poslodavca - koji propusti se stavljaju na teret radnika - podnositelja. Slijedom navedenog, smatra da mu je povrijeđeno pravo na jednakost pred zakonom, pravo na socijalnu sigurnost i socijalno osiguranje kao i pravo na jednakost pred sudovima i drugim državnim tijelima, te pravo na rad i slobodu rada.

Povrijeđenim smatra i pravo na suđenje u razumnom roku.

Predlaže usvajanje ustavne tužbe, ukidanje presude Visokog upravnog suda i vraćanje predmeta tom sudu na ponovni postupak.

IV. OCJENA USTAVNOG SUDA

4. U konkretnom slučaju, u ustavnoj tužbi istaknuti prigovori podnositelja otvaraju pitanje povrede jamstva sudske kontrole zakonitosti pojedinačnih akata upravnih vlasti i tijela koja imaju javne ovlasti propisanog člankom 19. stavkom 2. Ustava i povrede prava na pravično suđenje zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava, koji glase:

"Članak 19.

(...)

Zajamčuje se sudska kontrola zakonitosti pojedinačnih akata upravnih vlasti i tijela koja imaju javne ovlasti."

"Članak 29.

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično ... odluči o njegovim pravima i obvezama ...

(...)"

(a) Načelna stajališta

5. Upravno sudovanje osigurava provedbu ustavnog jamstva iz članka 19. stavka 2. Ustava kojim se jamči sudska kontrola zakonitosti pojedinačnih akata upravnih vlasti i tijela koja imaju javne ovlasti (vidi odluku i rješenje Ustavnog suda broj: U-I-2753/2012 i dr. od 27. rujna 2016., točke od 7. do 7.4., "Narodne novine" broj 94/16.).

Jamstva prava na pravično suđenje, sadržana u članku 29. stavku 1. Ustava primjenjuju se i na upravni spor (odluka broj: U-III-1001/2007 od 7. srpnja 2010., "Narodne novine" broj 90/10.).

Članak 29. stavak 1. Ustava sudovima nameće dužnost da na primjeren način razmotre podneske, argumente i dokaze koje su stranke predočile sudu. U tom smislu, kada ocjenjuje pravičnost sudskog postupka u cjelini, Ustavni sud dužan je razmotriti je li teret dokazivanja nametnut stranci u postupku bio prekomjeran te je li primjena pravila o teretu dokazivanja bila arbitrarna i nerazumna (vidi primjerice predmet *Khamidov protiv Rusije*, br. 72118/01, §§ 174. - 175., presuda od 15. studenoga 2007.).

Ustavni sud napominje da članak 29. stavak 1. Ustava osigurava svakome pravo da od suda zatraži i dobije djelotvornu sudsku zaštitu u vezi sa svojim pravima ili obvezama.

Kad je riječ o tumačenju i primjeni prava na konkretan slučaj, Ustavni sud u načelu ne smije zamijeniti pravna stajališta nadležnog suda svojim, sve dok sudska odluka ne otkriva bilo kakvu arbitrarnost, a dostatno je obrazložena i po potrebi upućuje na relevantnu sudsku praksu. Ustavni sud podsjeća da nije njegova zadaća preuzeti ulogu sudova, koji su prvi pozvani interpretirati zakone. Zadaća Ustavnog suda ograničena je na ispitivanje jesu li učinci takve interpretacije sudova suglasni s Ustavom s aspekta zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Ustavno pravo na pravično suđenje propisano člankom 29. stavkom 1. Ustava jamči zaštitu od arbitrarnosti u odlučivanju sudova i drugih državnih tijela. Obrazloženja sudskih odluka odnosno odluka drugih nadležnih tijela koja ne sadrže ozbiljne, relevantne i dostatne razloge za ocjenu kakva je odlukom dana, upućuju na zaključak o arbitrarnosti u postupovnom i/ili materijalnopravnom smislu.

(b) Primjena načelnih stajališta na konkretan slučaj

6. U ovom ustavnosudskom postupku zadaća je Ustavnog suda bila utvrditi može li se način na koji je Visoki upravni sud obrazložio svoje odluke smatrati arbitrarnim, je li takvim postupanjem povrijeđeno podnositelju pravo na pravično suđenje (odlučivanje) zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava, je li mu nametnuti teret dokazivanja bio prekomjeran, i je li, s obzirom na to, ispunio svoju Ustavom propisanu ulogu kakva proizlazi iz članka 19. stavka 2. Ustava.

7. U konkretnom slučaju podnositelj je s poslodavcem Lipa d.o.o. Rijeka sklopio ugovor o radu na neodređeno vrijeme za radno mjesto prokuratora s 15. listopada 1996., nakon čega ga je poslodavac (istoga dana) prijavio nadležnom mirovinskom osiguranju, dakle, 15. listopada 1996. Poslodavac je podatak o utvrđenom stažu osiguranja i plaći dostavio za razdoblje od 15. listopada 1996. do 31. prosinca 1996., te nakon tog razdoblja u spisu ne postoji dokaz/isprava o otkazu ugovora o radu ili prestanku radnog odnosa na neki od načina predviđenima Zakonom o radu. Poslodavac Lipa d.o.o. Rijeka prestao je postojati brisanjem iz sudskog registra 12. siječnja 2010.

U postupku pred upravnim tijelima i sudovima bilo je sporno može li se kod nepostojanja dokaza o prestanku radnog odnosa te nepostojanja dokaza o isplaćenju plaći i obvezi poslodavca da isplati plaću, zaključiti da se u staž osiguranja ima priznati razdoblje nakon 1. siječnja 1999. do 12. siječnja 2010. kada je poslodavac brisan iz sudskog registra.

7.1. Upravni sud u Rijeci zauzeo je stajalište da je ugovor o radu podnositelja prestao brisanjem poslodavca iz sudskog registra, odnosno 12. siječnja 2010. Ovo stoga jer nije sporno da je podnositelj 15. listopada 1996. sklopio ugovor o radu na neodređeno vrijeme, kao i da ga je poslodavac prijavio u obvezno mirovinsko osiguranje 15. listopada 1996. pa se ima smatrati da je podnositelj od tog dana i osiguran u okviru obveznog mirovinskog osiguranja. Također smatra kako ugovor o radu podnositelja nije prestao do trenutka brisanja poslodavca iz sudskog registra,

dakle, sve do 12. siječnja 2010. Navedeno zaključuje iz pravomoćne presude Općinskog suda u Rijeci broj: P-209/99 od 3. travnja 2000. kojom je podnositelju dosuđena naknada plaće za razdoblje od prosinca 1996. do prosinca 1998., kao i iz nepravomoćne presude Općinskog suda u Rijeci broj: P-5432/01 od 18. ožujka 2008. kojom je utvrđeno da postoji radni odnos između podnositelja i tuženika na temelju ugovora o radu od 15. listopada 1996. koji nikada nije otkazan niti je prestao važiti, te kojom su podnositelju dosuđene naknade plaće za razdoblje od siječnja 1999. do prosinca 2003. Nepravomoćnom dopunskom presudom broj: P-5432/01 od 21. travnja 2008. tuženiku je naloženo da podnositelju isplati naknadu plaće za razdoblje od siječnja 2004. do siječnja 2008. Ta presuda nije stekla svojstvo pravomoćnosti jer je zbog brisanja poslodavca iz sudskog registra utvrđen prekid postupka (članak 213. Zakona o parničnom postupku, "Narodne novine" broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01. - članak 50. Zakona o arbitraži, 117/03., 88/05. - članak 129. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2/07. - odluka USRH broj: U-I-1569/2004 i dr., 84/08., 96/08. - odluka USRH broj: U-I-1569/2004 i dr., 123/08. - ispravak, 57/11., 148/11. - pročišćeni tekst, 25/13., 28/13. - članak 145. Zakona o sudovima, 89/14. - odluka USRH broj: U-I-885/2013 i 70/19.; u daljnjem tekstu: ZPP). Budući da se sukladno članku 99. stavku 1. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine" broj 157/13., 151/14., 33/15., 93/15. i 120/16.; u daljnjem tekstu: ZOMO) svojstvo osiguranika, mirovinski staž, plaće, osnovice osiguranja, naknade plaće i doprinosi određuju na temelju isprava izdanih u skladu sa zakonom, tim ispravama u konkretnom slučaju imaju se smatrati i ugovor o radu na neodređeno vrijeme, prijava poslodavca u obvezno mirovinsko osiguranje, kao i rješenje Trgovačkog suda u Rijeci o brisanju poslodavca iz sudskog registra.

7.2. Visoki upravni sud u pobijanoj presudi zauzeo je stajalište da bi u slučaju kada ne postoje dokazi o isplati plaće, plaćanju poreza i obveznih doprinosa jedini relevantni dokaz o postojanju radnog odnosa bila pravomoćna presuda redovnog suda. Budući da podnositelj nije dokazao opstojnost radnog odnosa nakon 1. siječnja 1999. niti o tome postoje isprave u smislu članka 99. stavka 1. ZOMO-a, ističe da je pravilno odbiti tužbeni zahtjev podnositelja radi priznanja staža osiguranja od 1. siječnja 1999. do 12. siječnja 2010. Visoki upravni sud utvrđenja Upravnog suda u Rijeci stoga ne smatra pravilnima i na zakonu osnovanima.

7.3. Podnositelj je u ustavnoj tužbi naveo kako mu je naloženo dokazivanje negativne činjenice da njegov radni odnos nije prestao iako je teret tog dokazivanja na poslodavcu odnosno nadležnom HZMO-u. U prilog postojanja radnog odnosa podnositelj se poziva na parnične postupke koje je vodio protiv poslodavca, a radi isplate plaća.

Podnositelj je s poslodavcem sklopio ugovor o radu na neodređeno vrijeme 15. listopada 1996., te je od toga dana bio i obvezno mirovinski osiguran, dok je poslodavac Lipa d.o.o. brisan iz sudskog registra 12. siječnja 2010. U mjerodavnim evidencijama tijela koje je obvezno voditi evidenciju podataka nedostaju podaci (dokazi) o plaći podnositelja za sporno razdoblje, kao i podaci o prestanku radnog odnosa (isprava o otkazu ugovora o radu), te je dokazivanje da se u staž osiguranja ima priznati razdoblje od 1. siječnja 1999. do 12. siječnja 2010. stavljeno na teret podnositelju.

Podnositelj je tijekom postupka pred Upravnim sudom u Rijeci dokazao da je protiv poslodavca vodio parnične postupke radi isplate naknade plaće (u kojim postupcima je uspio) na temelju čega je Upravni sud u Rijeci izveo zaključak kako svojstvo podnositelja kao osiguranika nije prestalo sve do brisanja poslodavca iz sudskog registra, unatoč tome što neke od presuda kojima je naložena isplata naknade plaće nisu stekle svojstvo pravomoćnosti jer je uslijed brisanja poslodavca iz sudskog registra utvrđen prekid postupka (vidi točku 7.1. obrazloženja ove odluke).

7.4. Visoki upravni sud zaključak Upravnog suda u Rijeci ocjenjuje pogrešnim te zaključuje da podnositelj nije dokazao opstojnost radnog odnosa nakon 1. siječnja 1999. niti o tome postoje isprave sukladno mjerodavnim odredbama ZOMO-a. Svoje utvrđenje temelji i na tvrdnji kako ne postoje dokazi o prestanku radnog odnosa i dokazi o odjavi iz mirovinskog osiguranja. Pri tome Visoki upravni sud ne obrazlaže zašto utvrđenje Upravnog suda u Rijeci ne prihvaća ili ne smatra dostatnim za dokazivanje opstojnosti radnog odnosa podnositelja, iako se takvo utvrđenje ne može ocijeniti kao očito samovoljno ili arbitrarno.

Podnositelj kao građanin nema i ne treba imati obvezu vođenja evidencija podataka koje obvezno prikuplja, vodi i evidentira HZMO, kao i obvezu vođenja isprava poslodavca vezanih uz postojanje ili prestanak ugovora o radu (vidi odluku Ustavnog suda broj: U-III-3454/2017 od 9. listopada 2019., www.usud.hr).

Ustavni sud ne dovodi u pitanje pravo i obvezu javnih tijela da postupaju u skladu sa zakonom i u javnom interesu. Međutim, takvo postupanje ne smije biti na teret građana, u konkretnom slučaju podnositelja, koji je u dobroj vjeri, pouzdajući se u valjano vođenje evidencija HZMO-a i evidencija od strane poslodavca, razumno očekivao "pravičan" ishod pokrenutog postupka kao i ocjenu priloženih dokaza kojima je kao građanin raspolagao.

8. Ustavni sud primjećuje da se u postupcima utvrđivanja svojstva osiguranika, mirovinskog staža, osnovica osiguranja i naknade plaće koje izdaju poslodavci odnosno obveznici doprinosa, koriste isprave nadležnih tijela izdane u skladu s odredbama Zakona o općem upravnom postupku ("Narodne novine" broj 47/09.) odnosno potvrde izdane u skladu s odredbama Zakona o radu i podzakonskih akata donesenih na osnovi Zakona o radu.

8.1. Utvrđujući ispunjava li podnositelj uvjete za priznavanje staža osiguranja, Visoki upravni sud nije obrazložio zbog čega, u okolnostima konkretnog slučaja pored činjenice postojanja pravomoćne presude Općinskog suda u Rijeci broj: P-209/99 od 3. travnja 2000. (kojom je podnositelju dosuđena naknada plaće za razdoblje od prosinca 1996. do prosinca 1998.), nepravomoćne presude Općinskog suda u Rijeci broj: P-5432/01 od 18. ožujka 2008. (kojom je utvrđeno da postoji radni odnos između podnositelja i poslodavca na temelju ugovora o radu od 15. listopada 1996. te kojom su podnositelju dosuđene naknade plaće za razdoblje od siječnja 1999. do prosinca 2003.), kao i nepravomoćne dopunske presude broj: P-5432/01 od 21. travnja 2008. (kojom je poslodavcu naloženo da podnositelju isplati naknadu plaće za razdoblje od siječnja 2004. do siječnja 2008.), a koja presuda nije mogla steći svojstvo pravomoćnosti jer je zbog brisanja poslodavca iz sudskog registra utvrđen prekid postupka (članak 213. ZPP-a), smatra da podnositelj nije dokazao opstojnost radnog odnosa.

8.2. Imajući u vidu sve okolnosti konkretnog slučaja, Ustavni sud ocjenjuje da je zbog pretjerano formalističkog pristupa u dokazivanju i utvrđivanju činjenica, u konkretnom slučaju, Visoki upravni sud propustio stvarno ocijeniti činjenično pitanje koje je bilo ključno za odluku o zahtjevu podnositelja. Ocjena je Ustavnog suda da Visoki upravni sud nije naveo ozbiljne, relevantne i dostatne razloge za svoju odluku, odnosno nije ju obrazložio na način koji bi otklonio sumnju u arbitrarnost postupanja i odlučivanja, dok je zaključkom da podnositelj nije dokazao opstojnost radnog odnosa istome nametnut prekomjeran teret.

Slijedom navedenog, Ustavni sud utvrđuje da je osporenom presudom Visokog upravnog suda podnositelju povrijeđeno pravo na sudsku kontrolu zakonitosti pojedinačnih akata upravnih vlasti, zajamčeno člankom 19. stavkom 2. Ustava i pravo na pravično suđenje, zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava, u aspektu prava na obrazloženu sudsku odluku.

9. Ostali prigovori podnositelja vezani uz članke 14. stavak 2., 26., 54. stavak 1. i 56. stavak 1. Ustava, na način kako su postavljeni u ustavnoj tužbi te u mjeri u kojoj bi u okolnostima konkretnog slučaja osporena presuda mogla utjecati na ostvarivanje sadržaja tih ustavnih normi, ne upućuju na mogućnost povrede ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčenih Ustavom.

10. Slijedom navedenog, na temelju članaka 73. i 76. Ustavnog zakona odlučeno je kao u točkama I., II. i III. izreke odluke.

V. PRAVO NA SUĐENJE U RAZUMNOM ROKU

11. Podnositelj u ustavnoj tužbi navodi da mu je trajanjem upravnog postupka koji je započeo pred HZMO-om, Područnoj službi u Rijeci, zahtjevom od 24. srpnja 2000. radi utvrđivanja mirovinskog staža, a sve sukladno presudi Općinskog suda u Rijeci broj: P-209/99 od 3. travnja 2000. i upravnog spora koji se vodio pred Upravnim sudom u Rijeci u predmetu broj: Usl-644/14 i pred Visokim upravnim sudom u predmetu broj: Usž-2453/15, povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku.

12. U konkretnom slučaju, upravni postupak pokrenut je 24. srpnja 2000. kada je podnositelj podnio zahtjev nadležnom uredu za mirovinsko osiguranje radi utvrđivanja mirovinskog staža, a sve prema presudi Općinskog suda u Rijeci broj: P-209/99 od 3. travnja 2000.

12.1. Na temelju navedenog zahtjeva HZMO, Područna služba u Rijeci donijela je rješenje klasa: 140-09/00-01/030866303-85, ur. broj: 341-14-03/1-00-009374 od 18. prosinca 2000. kojim je zahtjev podnositelja odbijen s obrazloženjem da tijekom postupka nije prikupljena potrebna dokumentacija.

Podnositelj je 29. siječnja 2001. podnio žalbu protiv rješenja HZMO-a, Područne službe u Rijeci klasa: 140-09/00-01/030866303-85, ur. broj: 341-14-03/1-00-009374 od 18. prosinca 2000.

HZMO, Središnja služba rješenjem klasa: 140-14/01-0/03086630385, ur. broj: UP/I 341-99-05/2-01/002680 od 25. ožujka 2002. odbila je žalbu podnositelja.

Podnositelj je u povodu gore navedenog rješenja HZMO-a, Središnje službe podnio tužbu Upravnom sudu Republike Hrvatske koji je presudom broj: Us-3982/2002-4 od 21. prosinca 2006. poništio navedeno rješenje.

HZMO, Središnja služba u Zagrebu rješenjem klasa: 140-10/07-02/03086630385, ur. broj: 341-99-05/8-07/3220 od 9. ožujka 2007. uvažila je žalbu te poništila rješenje HZMO-a, Područne službe u Rijeci te vratila predmet na ponovno odlučivanje.

12.2. U ponovljenom postupku HZMO, Područna služba u Rijeci donijela je rješenje klasa: 140-10/08-2/03086630385, ur. broj: 341-14-5/8-08/1930 od 16. travnja 2008. kojim utvrđuje prestanak svojstva osiguranika s 31. prosinca 1996. kod poslodavca Lipa d.o.o. Rijeka, te utvrđuje mirovinski staž za razdoblje od 15. listopada 1996. do 31. prosinca 1996.

HZMO, Središnja služba u Zagrebu rješenjem klasa: 140-10/08-03/03086630385, ur. broj: 341-99-05/8-08/8037 od 17. srpnja 2008. utvrdila je mirovinski staž za razdoblje od 15. listopada 1996. do 31. prosinca 1996., a odbila je zahtjev za razdoblje od 1. siječnja 1997. do 31. prosinca 2007.

Podnositelj je u povodu navedenog rješenja podnio tužbu Upravnom sudu Republike Hrvatske koji je presudom broj: Us-8986/2008 od 18. studenoga 2010. poništio rješenje HZMO-a, Središnje službe u Zagrebu od 17. srpnja 2008. te je predmet vratio Područnoj službi radi donošenja novog rješenja.

12.3. U ponovljenom postupku HZMO, Područna služba u Rijeci donijela je rješenje klasa: 140-10/2011-02/03086630385, ur. broj: 341-14-05/8-10/1012 od 30. studenoga 2011. kojim utvrđuje prestanak svojstva osiguranika s 31. prosinca 1996. kod poslodavca Lipa d.o.o. Rijeka te utvrđuje staž osiguranja za razdoblje od 15. listopada 1996. do 31. prosinca 1996.

HZMO, Središnja služba u Zagrebu rješenjem klasa: 140-10/12-03/03086630385, ur. broj: 341-99-05/8-12/212 od 11. siječnja 2012. utvrdila je staž osiguranja za razdoblje od 15. listopada 1996. do 26. ožujka 1997., a odbila je zahtjev za razdoblje od 27. ožujka 1997. do 31. prosinca 2007.

U povodu navedenog rješenja podnositelj je podnio tužbu Upravnom sudu u Rijeci koji je presudom broj: Usl-187/12 od 7. listopada 2013. poništio rješenje HZMO-a, Središnje službe u Zagrebu od 11. siječnja 2012. i rješenje HZMO-a, Područne službe u Rijeci od 30. studenoga 2011. te predmet vratio prvostupanjskom tijelu na ponovni postupak.

12.4. U ponovljenom postupku HZMO, Područna služba u Rijeci donijela je rješenje klasa: 140-10/2012-2/OB:03086630385, ur. broj: 341-14-05/8-2011-1289 od 9. prosinca 2013. kojim utvrđuje prestanak svojstva osiguranika s 31. prosinca 1998. kod poslodavca Lipa d.o.o. Rijeka te utvrđuje staž osiguranja za razdoblje od 15. listopada 1996. do 31. prosinca 1998. Istim rješenjem odbijen je zahtjev da se u staž osiguranja utvrdi razdoblje od 1. siječnja 1999. do 12. siječnja 2010.

HZMO, Središnja služba u Zagrebu rješenjem klasa: 140-10/14-02/03086630385, ur. broj: 341-99-11/2-14/1623 od 13. ožujka 2014. odbila je žalbu podnositelja i potvrdila rješenje HZMO-a, Područne službe u Rijeci od 9. prosinca 2013.

Presudom Upravnog suda u Rijeci broj: Usl-644/14-11 od 20. listopada 2015. poništeno je rješenje HZMO-a, Središnje službe od 13. ožujka 2014. i točke I., III. i IV. rješenja HZMO-a, Područne službe u Rijeci od 9. prosinca 2013., te se utvrđuje staž osiguranja podnositelja za razdoblje od 1. siječnja 1999. do 12. siječnja 2010.

Presudom Visokog upravnog suda broj: Usž-2453/15-2 od 9. studenoga 2016. poništena je presuda Upravnog suda u Rijeci broj: Usl-644/14-11 od 20. listopada 2015. te je podnositelj odbijen s tužbenim zahtjevom.

Podnositelj je navedenu presudu putem punomoćnika zaprimio 24. siječnja 2017.

Podnositelj je u povodu navedene presude podnio 23. veljače 2017. ustavnu tužbu.

VI. MJERODAVNO PRAVO

13. U rješenju broj: U-IIIIVs-3669/2006 i dr. od 2. ožujka 2010. ("Narodne novine" broj 34/10.) Ustavni sud opisao je razvoj pravne zaštite ustavnog prava na suđenje u razumnom roku od trenutka njegovog uvođenja u hrvatski pravni sustav, stupanjem na snagu Promjene Ustava Republike Hrvatske 9. studenoga 2000. ("Narodne novine" broj 113/00.), do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima ("Narodne novine" broj 153/09.).

U rješenju broj: U-III A-322/2014 od 23. prosinca 2014. ("Narodne novine" broj 8/15.) Ustavni sud opisao je i daljnji razvoj tog mehanizma pravne zaštite sve do 14. ožujka 2013. kada je stupio na snagu Zakon o sudovima ("Narodne novine" broj 28/13.; u daljnjem tekstu: ZoSud/13). U glavi VI. tog zakona pod nazivom "Zaštita prava na suđenje u razumnom roku" propisan je novi, drugačiji model zaštite prava na suđenje u razumnom roku u odnosu na onaj koji je bio na snazi u ranijem zakonodavnom razdoblju.

ZoSud/13 do danas je izmijenjen nekoliko puta:

- Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima ("Narodne novine" broj 33/15.),
- Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima ("Narodne novine" broj 82/15.),
- Uredbom o dopuni Zakona o sudovima ("Narodne novine" broj 82/16.) i
- Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima ("Narodne novine" broj 67/18.).

Odredbe koje se odnose na zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (članci 63. - 70. ZoSud-a/13) nisu mijenjane.

14. Pregled pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku od 2002. do 2013. godine (stupanja na snagu ZoSud-a/13) Ustavni sud dao je u odluci broj: U-III A-1031/2014 od 27. travnja 2016. ("Narodne novine" broj 50/16.).

VII. DOPUŠTENOST USTAVNE TUŽBE

15. U odluci broj: U-III A-4885/2005 od 20. lipnja 2007. ("Narodne novine" broj 67/07.) Ustavni sud izrazio je sljedeće stajalište:

"Od prethodne pravne situacije treba razlikovati onu kod koje na nerazumnu duljinu odlučivanja o pravima, obvezama ili pravnim interesima stranaka u upravnim i upravnosudskim postupcima utječe činjenica što Upravni sud Republike Hrvatske i više puta vraća upravnu stvar na ponovni upravni postupak, najčešće zbog nepotpuno ili pogrešno utvrđenih činjenica. Takva upravna i upravnosudska praksa ukazuju na bitne nedostatke u sustavu postupovnog upravnog prava u Republici Hrvatskoj.

Budući da ni žalba ni tužba zbog šutnje administracije nisu namijenjene za ispravljanje tih nedostataka niti se tim pravnim sredstvima oni mogu ispraviti, Ustavni sud zaključuje da pravna sredstva namijenjena zaštiti protiv šutnje administracije sama po sebi ne predstavljaju djelotvorno domaće pravno sredstvo za navedene situacije.

Stoga Ustavni sud utvrđuje da u situacijama opetovanog ponavljanja upravnih postupaka zbog poništavanja upravnih akata i vraćanja predmeta na ponovni upravni postupak od strane Upravnog suda Republike Hrvatske ima razumnog opravdanja sagledavati ukupno trajanje upravnih i upravnosudskih postupaka zajedno, i na toj osnovi prosuđivati eventualnu povredu podnositeljevog ustavnog prava zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava i konvencijskog prava zajamčenog člankom 6. stavkom 1. Konvencije."

16. U konkretnom slučaju podnositelj je inicirao upravni postupak zahtjevom od 24. srpnja 2000. radi utvrđivanja mirovinskog staža.

Odlučujući o postavljenom zahtjevu podnositelja, upravna tijela i sudovi više su puta donosili rješenja i presude kojima su odlučivali o zahtjevu podnositelja, i to u postupcima kako slijedi:

- prvostupanjskim rješenjem od 18. prosinca 2000. odbijen je zahtjev podnositelja da mu se u mirovinski staž utvrdi razdoblje od 15. listopada 1996. do 31. siječnja 2001., koje rješenje je potvrđeno drugostupanjskim rješenjem od 25. ožujka 2002., a koje je poništeno presudom tadašnjeg Upravnog suda Republike Hrvatske broj: Us-3982/2002 od 21. prosinca 2006.,
- drugo prvostupanjsko rješenje doneseno je 16. travnja 2008. kojim je u mirovinski staž utvrđeno razdoblje od 15. listopada 1996. do 31. prosinca 1996., a odbijeno je kao mirovinski staž utvrditi razdoblje od 1. siječnja 1997. do 31. prosinca 2007.; ovo rješenje potvrđeno je drugostupanjskim rješenjem od 17. srpnja 2008. koje je poništeno presudom Upravnog suda Republike Hrvatske broj: Us-8986/2008 od 18. studenoga 2010.,
- treće prvostupanjsko rješenje doneseno je 30. studenoga 2011. koje je potvrđeno drugostupanjskim rješenjem od 11. siječnja 2012., a oba su rješenja poništena presudom Upravnog suda u Rijeci broj: Usl-187/12 od 7. listopada 2013.,
- četvrto prvostupanjsko rješenje doneseno je 9. prosinca 2013. i potvrđeno drugostupanjskim rješenjem od 13. ožujka 2014., a oba su rješenja poništena presudom Upravnog suda u Rijeci broj: Usl-644/14-2 od 20. listopada 2015.; tom presudom utvrđen je osnovanim tužbeni zahtjev podnositelja te mu je utvrđen staž osiguranja za razdoblje od 1. siječnja 1999. do 12. siječnja 2010.; navedena presuda

poništena je osporenom presudom Visokog upravnog suda broj: Usž-2453/15-2 od 9. studenoga 2016. te je podnositelj odbijen s tužbenim zahtjevom.

Podnositelj je Upravnom sudu u Rijeci 21. srpnja 2015. podnio zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku koji je usvojen rješenjem predsjednika Upravnog suda u Rijeci broj: Su-Uzpl-11/15-4 od 25. kolovoza 2015. te je uredujućem sucu određen rok od šest (6) mjeseci za rješavanje navedenog predmeta.

Podnositelj je 23. veljače 2017. podnio ustavnu tužbu u povodu presude Visokog upravnog suda od 9. studenoga 2016.

16.1. Uvažavajući činjenicu da je u konkretnom slučaju došlo do upravnog spora i poništavanja upravnog akta te vraćanja predmeta na ponovni postupak u više navrata, te da se podnositelj koristio sredstvom za ubrzanje postupka, Ustavni sud utvrđuje da je ustavna tužba u konkretnom slučaju dopuštena te će razmotriti njezinu osnovanost.

VIII. OSNOVANOST USTAVNE TUŽBE

17. Ustavni sud ponavlja da se razumnost duljine postupka uvijek mora procjenjivati u svjetlu okolnosti konkretnog slučaja prema sljedećim kriterijima: složenost predmeta, ponašanje podnositelja i nadležnih tijela, te važnost predmeta postupka za podnositelja.

1) Duljina upravnog i sudskog postupka

18. U skladu s praksom Ustavnog suda (stajališta izražena u odluci broj: U-III-A-4885/2005) potrebno je sagledati ukupno trajanje upravnog i upravnosudskog postupka zajedno.

Razmatrano razdoblje započelo je 29. siječnja 2001. kada je podnositelj podnio žalbu protiv rješenja HZMO-a, Područne službe u Rijeci klasa: 140-09/00-01/030866303-85, ur. broj: 341-14-03/1-00-009374 od 18. prosinca 2000., jer je tada nastao "spor" u smislu članka 29. stavka 1. Ustava. Ustavni sud utvrđuje da je postupak u ovoj pravnoj stvari od podnošenja žalbe u upravnom postupku do primitka presude Visokog upravnog suda (24. siječnja 2017.) trajao ukupno petnaest (15) godina, jedanaest (11) mjeseci i dvadeset šest (26) dana.

2) Složenost upravnog predmeta

19. Ustavni sud ocjenjuje da je u konkretnom slučaju riječ o složenijem predmetu.

3) Postupanje nadležnog upravnog tijela i upravnih sudova

20. Postupak se u razmatranom razdoblju vodio četiri puta pred nadležnim upravnim tijelima i pred sudovima zbog vraćanja predmeta na ponovni postupak (vidi točku 16. ove odluke), stoga Ustavni sud utvrđuje da se isti nije vodio sukladno načelu učinkovitosti.

Naime, postupak se pred nadležnim upravnim tijelima i pred sudovima prvi put vodio šest (6) godina, četiri (4) mjeseca i dvadeset sedam (27) dana, drugi put tri (3) godine i deset (10) mjeseci, treći put dvije (2) godine i deset (10) mjeseci, a četvrti put tri (3) godine.

4) Ponašanje podnositelja ustavne tužbe

21. Ustavni sud ocjenjuje da podnositelj nije pridonio duljini trajanja postupka.

IX. OCJENA USTAVNOG SUDA

22. Ustavni sud utvrđuje da je postupak (upravni i sudski) u razmatranom razdoblju trajao više od šesnaest (16) godina. Imajući u vidu nerazumno dugo trajanje postupka koji je dijelom uzrokovan vraćanjem predmeta na ponovni postupak, kao i da se radi o predmetu koji je od osobite važnosti za podnositelja (utvrđivanje staža osiguranja radi stjecanja prava iz mirovinskog osiguranja), Ustavni sud ocjenjuje da je podnositelju povrijeđeno ustavno pravo na pravično suđenje u dijelu koji se odnosi na razumnu duljinu postupka, zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

5) Izreka odluke i nalog Visokom upravnom sudu

23. Utvrdivši da je ustavna tužba osnovana, u smislu članka 63. stavaka 1., 2. i 3. Ustavnog zakona, odlučeno je kao u točkama IV., V. i VI. izreke ove odluke.

Na temelju članka 31. stavaka 4. i 5. Ustavnog zakona određuje se da je predsjednik Visokog upravnog suda dužan dostaviti Ustavnom sudu pisanu obavijest o datumu donošenja odluke kojom je okončan upravni spor u navedenom predmetu u roku od osam (8) dana od dana njezine otpreme, odnosno najkasnije osam (8) dana od isteka roka određenog u točki IV. izreke ove odluke.

Ustavni sud utvrđuje visinu naknade, zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, uzimajući u obzir okolnosti svakog pojedinog predmeta, uz istodobno uvažavanje ukupnih gospodarskih i socijalnih prilika u Republici Hrvatskoj.

24. Objava ove odluke temelji se na članku 29. Ustavnog zakona (točka VII. izreke).

PREDSJEDNIK
dr. sc. Miroslav Šeparović, v. r.